

DOBRA DJEČJA KNJIGA PO IZBORU KNJIŽNIČARA

Natalija Dragoja

Komisija za knjižnične usluge za djecu i mlade

Hrvatsko knjižničarsko društvo

natalija.dragoja@kgz.hr

Sažetak

Djeca i mladi važne su skupine korisnika u narodnim knjižnicama. Poticanjem čitanja od najranije dobi razvija se cjeloživotna kultura čitanja, a odabirom kvalitetnih naslova kritičko mišljenje.

U izlaganju će se razmatrati načini i kriteriji odabira dobre dječje knjige prema kategorijama: slikovnica za najmlađe, knjiga za djecu starije predškolske i mlade školske dobi, knjiga za djecu srednje školske dobi i knjiga za mladež, te knjiga iz popularne znanosti za djecu i mlade s osvrtom na opće trendove i teme u izdavaštvu dječje knjige. Primjeri za osvrt su s Liste dobrih knjiga za djecu, mlade i roditelje Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež te knjižnog fonda Odjela za djecu i mladež Gradske knjižnice, Knjižnica grada Zagreba.

Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež (Sekcije za narodne knjižnice) Hrvatskog knjižničarskog društva od 2005. godine koordinira izradu Liste dobrih knjiga za djecu, mlade i roditelje koja se objavljuje jednom godišnje. Lista dobrih knjiga namijenjena je odraslima koji rade i žive s djecom i mladima za lakše snalaženje u odabiru i preporuci kvalitetnih domaćih i stranih naslova tekuće produkcije.

Uvod

Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež stručno je tijelo pri Hrvatskom knjižničarskom društvu. Djeluje od 1999. godine u sklopu Sekcije za narodne knjižnice, a članice Komisije su diplomirane knjižničarke iz cijele Hrvatske. Oslanjajući se na rad svojih prethodnica, koje su dale važan doprinos razvoju i unapređivanju službi i usluga u radu s djecom i mladima, Komisija nastavlja realizirati zadane ciljeve. Tome pridonosi i izrada *Liste dobrih knjiga za djecu, mlade i roditelje*. Članice Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež izrađuju jednom godišnje *Listu dobrih knjiga* (objavljenih u protekloj godini) i postavljaju ih na stranice HKD-a, čime omogućuju da ih koriste svi zainteresirani.

http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/17/publikacije/

Preporučni popisi knjiga izrađuju se od 2005. godine. Iz cijele Hrvatske, od svih članica Komisije te kolegica iz knjižnica u kojima rade prikupljaju se prijedlozi dobrih

knjiga iz spomenutih kategorija te se formiraju jedinstveni popisi za knjige koje su dobile najviše glasova. Iznimka su popisi knjiga za roditelje jer u njih ulaze svi objavljeni naslovi u protekloj godini bez selekcije i redukcije, jer se smatra da je svaka knjiga iz koje roditelji mogu iščitati neki dobar savjet za bolji odgoj djeteta zapravo – dobra knjiga.

Liste su oblikovane preko besplatnog servisa ISSU u PDF formatu (pogodnom za čitanje i listanje), a svaki naslov uz osnovne bibliografske podatke predstavljen je i s naslovnicom te anotacijom (kratkim bilješkom o djelu i sadržaju). Knjige su grupirane prema sljedećim kategorijama: slikovnice za najmlađe (popis se izrađuje od 2008. godine), slikovnice hrvatskih autora, slikovnice stranih autora, knjige za djecu hrvatskih autora, knjige za djecu stranih autora, knjige za mlade hrvatskih autora, knjige za mlade stranih autora, popularna znanost za djecu, popularna znanost za mlade i stručna literatura za roditelje. Na stranici Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež nalaze se i lista kvalitetnog stripa te, sukladno suvremenim trendovima, i preporučni popisi CD-ROM-ova za djecu i mladež te popis zvučnih knjiga.

Što su to dobre dječje knjige i koji su kriteriji odabira?

a) Slikovnica

Tekst o dobroj slikovnici (koji slijedi) preuzet je s letka za roditelje, a nastao je u sklopu projekta Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskoga knjižničarskog društva *Čitajmo im od najranije dobi*. Projekt su provodile 2004. i 2005. godine kolegice, izv. prof. sc. mr. Ivanka Stričević (voditeljica projekta) i knjižničarska savjetnica Hela Čičko (suradnica na projektu). Ovaj se tekst koristi i u promidžbenim materijalima kampanje *Čitaj mi!* kao korisna informacija namijenjena roditeljima za odabir dobrih knjiga za najmlađe.

Prema navedenom tekstu, dobra slikovnica treba odgovarati pedagoškim i estetskim kriterijima, na koje utječu tekst, ilustracije, oprema i potrebna je usklađenost svih navedenih elemenata.

Tekst slikovnice treba biti:

- prilagođen djetetovoj sposobnosti razumijevanja poruke koju prenosi: zanimljiv, smislen i pisan djetetu razumljivim jezikom
- u skladu s razvojem (sposobnostima, znanjima, interesima i potrebama) djeteta kojemu se daje u ruke ili mu je se čita
- pisan u duhu hrvatskog jezika (ako se radi o prijevodu), gramatički i pravopisno točan.

Ilustracije u slikovnicama trebaju biti:

- jednostavne i djetetu razumljive
- estetski vrijedne, skladnih boja i odgovarajuće poruci koju prenose da bi razvijale djetetov smisao za lijepo
- realne kada objašnjavaju neke pojmove; maštovite kada obogaćuju djetetov doživljaj
- s manje detalja za mlađu djecu, bogatije i složenijih kompozicija za stariju djecu.

Slikovnica mora biti tiskana neotrovnim bojama, zaobljena (bez oštih rubova) te prikladna za rukovanje. Ako je slikovnica anonimna (bez istaknutog imena autora, ilustratora i drugih stručnjaka), potrebno je sumnjati u njezino podrijetlo i kvalitetu.

b) Knjiga za djecu i mlade

Pri odabiru kvalitetnih knjiga rukovodimo se kriterijima koji se odnose na: sadržaj djela, jezik i stil, tehničke karakteristike (opremljenost) knjige, i ostalim kriterijima koji se uzimaju u obzir pri procjeni djela.

Sadržaj djela trebao bi biti:

- originalan i zanimljiv, koji razvija i potiče maštu
- onaj u kojem se prihvaćaju i poštuju kulturne i općeljudske vrijednosti
- senzibilizira za potrebe drugih i drugačijih, poštuje različitost
- obraća se svoj djeci, a ne samo određenoj skupini (multikulturalnost), odnosno nudi više perspektiva i vrijednosti
- pridonosi boljem razumijevanju i samopoštovanju, razumijevanju vlastitih postupaka te drugih pojedinaca iz bliže ili šire zajednice
- donosi poruke koje oplemenjuju
- pomaže u rješavanju problema u odrastanju, bez stereotipa
- na inovativan način govori o iskustvima koja su zajednička većem broju djece, ne mora biti nov i neočekivan po motivima, ali građenje priče treba biti inovativno i bez stereotipa, da potiče na razmišljanje i oblikovanje vlastitog mišljenja ili donošenja suda
- potiče na razmišljanje i propitkivanje nekih društveno očekivanih situacija i odnosa
- pobuđuje zanimanje i znatiželju čitatelja
- izaziva emocije kod čitatelja
- s temama koje su: zanimljive, poučne, aktualne, originalne i privlačne
- tematski i složenošću teksta primjeren dobi čitatelja kojima je djelo namijenjeno.

Jezik i stil:

- jasan tijek priče
- međusobna usklađenost svih dijelova teksta i ilustracija u odnosu na sadržaj
- leksički bogat i jasan tekst, stilsko izražajna sredstva primjerena uzrastu
- gramatički i pravopisno ispravan tekst, kvalitetan i primjeren, umjetnički kvalitetno prezentiran.

Važan je cjelokupni dojam jer vodi do užitka u čitanju.

Tehničke karakteristike:

- opremljenost knjige – kvalitetan uvez, papir, tisak, naslovnica, font, ilustracije.

Ostali kriteriji koji se uzimaju u obzir pri procjeni djela:

- ako je djelo nagrađeno za dječju književnost
- pogovori, predgovori, kritike, postojeće recenzije o kvaliteti
- čitanost autora – prema statistici najposuđivanijih primjeraka
- povratna informacija čitatelja o djelu – razgovor s čitateljima nakon pročitano djela, s djecom, mladima i odraslima.

Navedeni kriteriji nastali su na temelju prijedloga članica Komisije za knjižnične usluge djece i mladež koje je kolegica doc. dr. sc. Ivana Martinović objedinila i sistematizirala.

Pri odabiru naslova za *Liste dobrih knjiga za djecu, mlade i roditelje* izrade preporučenih popisa u obzir uzimamo elemente koji su važni kod nabave knjižne građe i izgradnje knjižnih fondova: ugled autora i nakladnika, novost teme, popularnost teme, primjernost obrade u popularnoznanstvenim djelima i kvaliteta prezentacije (opremljenost bibliografskim podacima, kazalima, podacima o autorima i dr.).

Kratki osvrt na produkciju knjiga za djecu i mlade uz primjere dobre knjige

Vodeći se načelom kvalitete i uvažavajući potrebe korisnika, Odjel za djecu i mladež Gradske knjižnice (najstariji dječji odjel u Hrvatskoj i centralni odjel mreže Knjižnica grada Zagreba) nabavlja gotovo sve naslove dostupne na tržištu, tako da se godišnje knjižni fond obogati s oko tisuću novih naslova. U sveukupnoj produkciji knjiga za djecu i mladež najviše je objavljenih naslova u području knjiga za djecu starije predškolske i mlađe školske dobi. Prema sadržaju prevladavaju klasična djela (umjetničke bajke i priče), slijede ih problemske slikovnice (njihova je produkcija u porastu) i edukativne. Najmlađim čitateljima na raspolaganju je sve veći broj vrlo kvalitetnih naslova,

a posebno je zapažen rad hrvatskih ilustratora koji stvaraju i za inozemne nakladnike: Svjetlan Junaković, Tomislav Torjanac, Andrea Petrlik-Huseinović, Zdenko Bašić, Manuel Šumberac, Tomislav Tomić, Marsela Hajdinjak i dr. Pojavljuje se sve više serijala pogodnih za početnike u čitanju i nakladnički nizovi umjetničkih, nagrađivanih autora i slikovnica (primjerice švedskih i belgijskih autora). Teme koje su najzastupljenije i obrađivane u području slikovnice i knjiga za djecu starije predškolske i mlađe osnovnoškolske dobi su: prijateljstvo, ljubav, dječja svakodnevica, upoznavanje svijeta oko sebe i sl.

Primjeri dobre knjige za djecu mlađe dobi:

Andersen, Hans Christian: *Djevojčica sa šibicama*; oslikala Marsela Hajdinjak; preveo Zoran Maljković. - Zagreb : Mozaik knjiga, 2014. - [22] str. : ilustr. ; 25 cm

Berner, Rotraut Susanne: *Priče o zečiću Karlu* : razvojne priče za glasno čitanje ; [prijevod Dunja Flegar]. - Zagreb : Planet Zoe, 2012. - 61 str. : ilustr. ; 25 cm

Donaldson, Julia: *Grubzonovo dijete* ; ilustrirao Axel Scheffler ; [prijevod Krešimir Krnić]. - Zagreb : Ibis grafika, 2014. - [32] str. : ilustr. ; 27 cm

Femenić, Stanislav: *Idi pa vidi* ; ilustrirala Sanja Rešček Ramljak. - Zagreb : Znanje, 2013. - 34 str. : ilustr. ; 23 cm. - (Slikovnica Stribor)

Guljašević, Ivana: *Čovječuljak Snovuljak*. - Zagreb : Igubuka, 2012. - 27 str. : ilustr. ; 21 cm + 1 DVD + 1 presavijeni list s plakatom. - (Biblioteka Dugina vrata)

Heine, Helme: *Nove pustolovine prijatelja* ; [prevela i uredila Dunja Flegar]. - Zagreb : Planet Zoe, 2013. - [96] str. : ilustr. ; 25 cm

Horvat, Nada: *Mica Poštarica* ; oslikao Stanislav Marijanović. - Zagreb : Sipar, 2009. - [12] str. : ilustr. ; 23 cm. - (Biblioteka Čudovišta)

Jelić, Marijana: *Coprnica Dragica* ; suradnici na tekstu Zoran Pongrašić & Ana Đokić. - Zagreb : Knjiga u centru, 2013. - 24 str. : ilustr. ; 21 cm. - (Biblioteka Slikovnica - prozor u svijet)

Lallemand, Orianne: *Vuk koji je htio biti druge boje* ; ilustrirala Eleonore Thuillier ; [prevela s francuskoga Petra Matić]. - Zagreb : Algoritam, [2014?]. - 31 str. : ilustr. ; 22 cm

Lestrade, Agnes de: *Velika tvornica riječi* / Agnes de Lestrade, Valeria Docampo ; s francuskoga prevela Petra Matić. - Zagreb : ArTresor naklada, 2013. - [34] str. : ilustr. ; 26 cm. - (Mali medvjed. kolo 1 Mali medvjed. kolo 1, Sjevernjača ; knj. 2)

Lindenbaum, Pija: *Ema spava negdje drugdje*; sa švedskog prevela Željka Černok. - Zagreb : ArTresor naklada, 2013. - [32] str. : ilustr. ; 30 cm. - (Mali medvjed. Sjevernjača ; kolo 1, knj. 4)

Nordqvist, Sven: *Lov na lisicu* ; [prijevod sa švedskog Zrinka Gugić]. - Zagreb : Planet Zoe, 2015. - [26] str. : ilustr. ; 30 cm

Pađen Farkaš, Dubravka: *Djevojčica i ptica*; oslikao Dražen Jerabek. - Zagreb : Školska knjiga, 2013. - [36] str. : ilustr. ; 29 cm

Petrlik-Huseinović, Andrea: *Ljubav*. - Zagreb : Kašmir promet, 2012. - [26] str. : ilustr. ; 25 cm

Prap, Lila: *Moj tata* ; [sa slovenskoga prepjevao Boris Nazansky]. - Zagreb : Mozaik knjiga, 2008. - [32] str. : ilustr. ; 25 cm

Siegner, Ingo: *Zmajić Kokos i njegove pustolovine* ; [prevela Dunja Flegar]. - Zagreb : Planet Zoe, 2014. - [72] str. : ilustr. ; 24 cm

Škrinjarić, Sunčana: *Gospođica Neću* ; ilustrirala Nikolina Novosel. - Zagreb : Mozaik knjiga, 2014. - [30] str. : ilustr. ; 25 cm

Vadić, Nina: *Crvena Jabučica* ; ilustracije Ana Kadoić. - Zagreb : Hrvatsko društvo književnika za djecu i mlade, 2015. - 32 str. : ilustr. ; 21 cm. - (Biblioteka Piširiši. Klub prvih pisaca)

Velthuis, Max: *Žabac i stranac* ; prevela Gioia-Ana Ulrich. - Zagreb : Golden marketing - Tehnička knjiga, 2005. - [24] str. : ilustr. ; 24 cm

Vitez, Grigor: *Kako živi Antuntun* ; ilustrirao Tomislav Torjanac. - Zagreb : Mozaik knjiga, 2015. - [16] str. : ilustr. ; 25 cm

Vladić, Manuela: *Mauro - plavetni kit* ; [fotografija autorice Nika Maštruko]. - Zagreb : Sipar, 2013. - [30] str. : ilustr. ; 27 cm. - (Biblioteka Čudovišta)

Vončina, Pika: *4 priče iz zečje zemlje* ; [tekst i ilustracije] Pika Vončina. - Zagreb : Mala zvona, 2014. - [40] str. : ilustr. ; 21 cm

Knjige za djecu mlađe osnovnoškolske dobi

U području dječje knjige najzastupljenije su teme iz dječje svakodnevice: škola, obitelj, djelovanje unutar vršnjačke skupine i dr., a veliku popularnost postigli su humoristični romani. Zapažen je porast u produkciji humorističnih romana (u serijalima), koji su omiljeni i rado čitani. Romani Jeffa Kinneyja, američkog karikaturista i dizajnera igara, uspjeli su osvojiti mlade generacije čitatelja. Opisuju zgode dječaka Gregora (*Gregov dnevnik: kronike Grega Heffleyja*, *Gregov dnevnik: ljetna žega*, *Gregov dnevnik: Rodrick rastura...*). Pisani su u prvom licu, imaju dnevničku formu, a njihovoj popularnosti pridonio je način oblikovanja nalik stripu. Po uzoru na djela Jeffa Kinneyja, sve više autora objavljuje knjige za djecu po „prokušanom receptu”: Liz Pichon (serijal *Tom Gates*); Stephan Pastis (serijal *Timi Promašaj*) i dr.

Osim humorističnih romana, najzastupljenije književne vrste su detektivski i pustolovni romani i pripovijetke te proza s elementima fantastike.

Primjeri dobre knjige za djecu:

Babić-Višnjić, Snježana: *Krugovi na vodi*; ilustrirao Frano Petruša. - Zagreb : Alfa, 2015. - 163 str. : ilustr. ; 22 cm. - (Knjiga za mladež)

Balog, Zvonimir: *Ja konj*. - Zagreb : Alfa, 2013. - 87 str. : ilustr. ; 26x30 cm

Enquist, Per Olov: *Planina tri pećine*; prevela sa švedskog Željka Černok ; [ilustracije Leonard Erlbruch]. - Zagreb : Profil multimedija, 2009. - 99 str. : ilustr. ; 22 cm. - (Biblioteka Ritam)

Horvat, Nada: *Zgodice o micama*; [ilustrirao Stanislav Marijanović]. - Zagreb : Algoritam, 2010. - 127 str., [14] str. s tablama : ilustr. ; 19 cm. - (Arboretum Electa : najljepši izdanci svjetske književnosti za mlade)

Kasparavičius, Kestutis: *Budalaste priče*; [prijevod s litavskog Mirjana Bračko]. - Zagreb : Ibis grafika, 2008. - 79 str. : ilustr. ; 22 cm

Kinney, Jeff: *Gregov dnevnik : ljetna žega*; [preveo s engleskoga Ivan Zorić]. - Zagreb : Algoritam, 2013. - 224 str. : ilustr. ; 19 cm. - (Biblioteka Arboretum : najljepši izdanci svjetske književnosti za mlade)

Knižek, Igor: *Moj pustolovni planet*; ilustrirao Fabio Leone. - Zagreb : Alfa, 2014. - 96 str. : ilustr. ; 22 cm. - (Knjiga za mladež)

Lainšček, Feri: *Mislice : deset bajki* ; [preveli sa slovenskoga Ana Dorić ... et al.]. - Zagreb : Algoritam, 2007. - 151 str. ; 19 cm. - (Arboretum Electa : najljepši izdanci svjetske književnosti za mlade : europska literarna baština)

Madunić Barišić, Nives: *Tajna čokoladnih bombona* ; [ilustracije Niko Barun]. - Zagreb : Mozaik knjiga, 2012. - 140 str. : ilustr. ; 19 cm. - (Biblioteka Nives Madunić Barišić za mlade)

Mihaljević, Nada: *Anđeo plišanih igračaka* ; [ilustracije Karla Mačkić]. - Zagreb : Hrvatsko društvo književnika za djecu i mlade, 2013. - 104 str. : ilustr. ; 22 cm. - (Biblioteka Mala. Klub prvih pisaca)

Mihelčić, Nada: *Pustolovine Arna i Đidija* ; [ilustracije Jasna Paunović]. - Zagreb : Izvori, 2010. - 137 str. : ilustr. ; 22 cm. - (Biblioteka Plava ptica)

Pilić, Sanja: *Maša i ljetovanje ; ilustrirala Katarina Halužan*. - Zagreb : Mozaik knjiga, 2013. - 49 str. : ilustr. ; 20 cm

Pichon, Liz: *Tom Gates : odlični izgovori : (i druge dobre fore)* / Lin Pichon ; [prevoditeljica Petra Matić]. - Zagreb : Školska knjiga, 2015. - 340 str. : ilustr. ; 20 cm

Poeppelmann, Christa: *Mušketiri i zagonetka zlatnog mača* ; [prijevod Margita Šurkić ; ilustracije Bettina Weisl]. - Zagreb : Alka script, 2009. - 96 str. : ilustr. ; 20 cm. - (Edukativni dječji krimić)

Polak, Sanja: *Gorski dnevnik Pauline P.* ; [ilustracije Stjepan Bartolić]. - Zagreb : Mozaik knjiga, 2012. - 302 str. : ilustr. ; 19 cm. - (Biblioteka Sanja Polak za mlade)

Pongrašić, Zoran: *Moj sekin školski dnevnik (i imenik)* ; ilustrirala Branka Hollingsworth Nara. - Zagreb : Knjiga u centru, 2012. - 66 str. : ilustr. ; 19 cm

PRIČE iz zemlje baobaba / izabrao i preveo sa svahilija Davorin Lapaš ; [autori Rahma Mahmoud ... et al.] ; [ilustrirao Tomislav Zlatić]. - Zagreb : Mala zvona, 2012. - 69 str. : ilustr. ; 25 cm. - (Biblioteka Praporac)

Simon, Francesca: *Grozni Grga* ; ilustrirao Tony Ross ; [prevela s engleskoga Hana Greta Matković]. - Zagreb : Algoritam, 2010. - 93 str. : ilustr. ; 19 cm

Šćavina, Tomica: *Krotitelj oblaka* ; ilustrirao Tomislav Tomić. - Zagreb : Sipar, 2015. - [26] str. : ilustr. ; 26 cm. - (Biblioteka Čudovišta)

Uspenski, Eduard Nikolajevič: Stric Fjodor, pas i mačak ; [ilustracije Ivana Guljašević Kuman] ; [prevela s ruskoga Lucija Lokin]. - Zagreb : Algoritam, 2013. - 162 str. : ilustr. ; 19 cm. - (Arboretum electa : najljepši izdanci svjetske književnosti za mlade)

Knjige za mlade

U području lijepe književnosti za mlade proteklih godina zapaža se najveći pad produkcije. Najzastupljeniji su fantastični romani (najčešće izlaze u serijalima), a manjim djelom problemski i romani odrastanja. Naime, svjedoci smo rastućeg interesa tinejdžera za fantastiku, čijoj popularnosti uvelike pridonose i filmske ekranizacije. Tako su mnoga književna djela zaživjela na filmskim platnima, ali i obrnuto. U osnovi je književnog teksta vječna borba između dobra i zla, tako da romani obiluju pustolovinom, uzbudjenjem i akcijom. Veliku popularnost postigao je serijal *Warrior cats*, potpisan pseudonimom Erin Hunter, iza kojega stoje autorice Kate Cary i Cherith Baldry. Serijal prati uzbudljive pustolovine četiriju klanova divljih mačaka. Kada se stoljetni nepisani zakoni počnu kršiti, dolazi do borbe za prevlast i mačke, baš kao i ljudi, ratuju, vole se i mrze, pate zbog ljubavi i imaju svoju sudbinu. Priповijedanje je inspirirano kulturnim autorima kao što su J. R. R. Tolkien i J. K. Rowling. Francuske autorice Anne Plichota i Cendrine Wolf u romanima *Nevidljivi svijet, Šuma izgubljenih, Srce dvaju svjetova...* pišu o djevojčici natprirodnih moći Oksi Pollock. Tinejdžeri su se našli i u svijetu mitoloških bića u djelima Ricka Riordana (*Percy Jackson i Olimpijci, Kradljivac gromova, More čudovišta*). Pojavljuju se i knjige kao što je serijal *39 tragova*. Različiti autori sudjeluju u nastanku jedinstvenog serijala koji je dio multimedijskog projekta (obuhvaća čitanje, online igranje i online skupljanje igraćih karata).

U beletristici za mlade pojavljuju se i nove teme kao što su: društvene mreže (Jasminka Tihi-Stepanić: *Imaš fejs?; Bacit ću ti kompjutor kroz prozor*, Melita Rundek: *Haj, ja sam online*, Sanja Pilić: *Vidimo se na fejsu!* i dr.), potrošački konsumerizam (Melita Rundek: *Izgubljena u ormaru*), anoreksija (Janja Vidmar: *Bucka*, Jasminka Tihi-Stepanić: *Moja neprijateljica Ana...*) i sl.

Tinejdžeri se pojavljuju i u angažiranim problemskim temama kao što su iseljništvo, integracija, rasizam i siromaštvo (Sherman Alexie: *Apsolutno istinit dnevnik Indijanca na neodređeno vrijeme*, Janja Vidmar: *Kebarie*, Jean Kwok: *Izgubljena u prijevodu*). Teme ovih romana vezane su uz ljudska prava i toleranciju.

Primjeri dobre knjige za mlade

Alexie, Sherman: *Apsolutno istinit dnevnik Indijanca na određeno vrijeme* ; [ilustracije Ellen Forney ; preveo s engleskoga Ivan Zorić]. - Zagreb : Algoritam, 2010. - 206 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Biblioteka Arboretum : najljepši izdanci svjetske književnosti za mlade)

Baldry, Cherith: *U divljini* / Erin Hunter ; prevela s engleskoga Sandra Kalogjera. - Zagreb : Znanje, 2011. - 226 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Warrior cats ; 1)

Brajko-Livaković, Maja: *Nemoj reći nikome* ; ilustrirala Maja Duvnjak. - Zagreb : Alfa, 2012. - 251 str. : ilustr. ; 22 cm. - (Knjiga za mladež)

Korman, Gordon: *Pogrešna nota* ; [prevela s engleskoga Vida Živković]. - Zagreb : Algoritam, 2010. - 179 str. : ilustr. ; 19 cm. - (39 tragova ; knj. 2) (Arboretum)

Kugli, Rosie: *Nisam ti rekla---* . - Zagreb : Hrvatsko društvo književnika za djecu i mlade, 2015. - 151 str.. - (Biblioteka Plus 18)

Kwok, Jean: *Izgubljena u prijevodu* ; s engleskoga prevela Branka Maričić. - Zagreb : Profil knjiga, 2012. - 230 str. ; 24 cm. - (Biblioteka Profil bestseller)

Lulić, Borna: *Povratak vitezova : uzbudljiva priča o viteštvu za cure i dečke*. - Zagreb : Planetopija, 2013. - 276 str. ; 21 cm. - (Biblioteka Neo)

Matanović, Julijana: *One misle da smo male* / Julijana Matanović, Anka Dorić ; [ilustracije Niko Barun]. - Zagreb : Mozaik knjiga, 2010. - 207 str. : ilustr. ; 19 cm. - (Biblioteka za mlade)

Meandžija, Bojana: *Trči! Ne čekaj me ---* ; ilustrirao Matija Pisačić. - 2. izd., 1. u ovoj biblioteci. - Zagreb : Alfa, 2015. - 235 str. : ilustr. ; 22 cm. - (Knjiga za mladež)

Mihelčić, Nada: *Edbin*. - Zagreb : Naklada Semafora, 2014. - 125 str. : ilustr. ; 22 cm. - (Biblioteka Žuta)

Mihelčić, Nada: *Zeleni pas : roman za mlade*. - Zagreb : Naklada Lukom, 2009. - 237 str. ; 21 cm. - (Biblioteka Crni mačak ; knj. 7)

Naprta, Robert: *Luna* ; [ilustracije Zdenko Bašić]. - Zagreb : Algoritam, 2010. - 386 str. ; 25 cm

Pilić, Sanja: *Ideš mi na živce!* ; [ilustracije Niko Barun]. - Zagreb : Mozaik knjiga, 2011. - 191 str. : ilustr. ; 19 cm. - (Biblioteka Sanja Pilić za mlade)

Plichota, Anne: *Nevidljivi svijet* / Anne Plichota, Cendrine Wolf ; prevela s francuskoga Nataša Medved. - Zagreb : Školska knjiga, 2011. - 453 str. ; 24 cm. - (Oksa Pollock) (Lumen)

Riordan, Rick: *Kradljivac gromova* ; [prevela s engleskoga Andrea Marić]. - Zagreb : Algoritam, 2009. - 302 str. ; 25 cm. - (Percy Jackson i Olimpijci ; knj. 1) (Biblioteka Arboretum : najljepši izdanci svjetske književnosti za mlade)

Rundek, Melita: *Izgubljena u ormaru* ; ilustrirao Ivan Marušić. - Zagreb : Alfa, 2014. - 175 str. : ilustr. ; 22 cm. - (Knjiga za mladež)

Scott, Michael: *Alkemičar* ; [prevela s engleskoga Marija Kostović]. - Zagreb : Algoritam, 2009. - 266 str. ; 25 cm. - (Tajne besmrtnog Nicholasa Flamela ; [knj. 1]) (Biblioteka Arboretum : najljepši izdanci svjetske književnosti za mlade)

Šajatović, Ivona: *Pazite kako igrate!* ; pogovor Stjepan Hranjec ; ilustrirala Branka Nikolić Nara. - Zagreb : Školska knjiga ; Slavonski Brod : Grad Slavonski Brod, 2009. - 123 str. : ilustr. ; 21 cm. - (Biblioteka Ivana Brlić-Mažuranić ; sv. 7)

Tihi-Stepanić, Jasminka: *Moja neprijateljica Ana*. - Zagreb : Školska knjiga, 2015. - 211 str. : ilustr. ; 21 cm. - (Biblioteka za poticanje čitanja)

Vidmar, Janja: *Kebarie* ; [ilustracije Damijan Stepančić] ; [preveli sa slovenskoga Bojana Aleksić ... et al.]. - Zagreb : Algoritam, 2013. - 192 str. ; 24 cm. - (Biblioteka Arboretum Electa : najljepši izdanci svjetske književnosti za mlade : europska literarna baština)

Popularna znanost za djecu i mlade

U produkciji knjiga iz popularne znanosti, umjetnosti, tehnike, sporta i zabave velika se pažnja, osim sadržaju (čiji su kriteriji kvalitete već prije navedeni), pridaje i grafičkom oblikovanju. Knjige su privlačno dizajnirane, tako da su mnogi naslovi opremljeni preklopima, prozorčićima, prozirnicama, dijelovima na izvlačenje, pop up prikazima... i sl. koji svojom atraktivnošću privlače sve više mladih čitatelja.

Primjeri dobre knjige iz popularne znanosti, umjetnosti, tehnike, sporta i zabave za djecu i mlade:

Bašić, Zdenko: *Sjeverozapadni vjetar : o vilenjacima i elementarnim bićima sjeverozapadnog dijela Medvednice pa do Samoborskog gorja* / [tekst i ilustracije] Zdenko Bašić. - Zagreb : Planetopija, 2011. - 88 str. : ilustr. ; 31 cm. - (Biblioteka Dodo)

Brenifier, Oscar: *Ljubav i prijateljstvo* / Oscar Brenifier, Jacques Despres ; s francuskog prevela Vanda Mikšić. - Zagreb : Meandarmedia, 2015. - [30] str. : ilustr. ; 23 cm

Benyovsky Šoštarić, Kornelija: *Mala vrtlarica*; [fotografije Nino Šoštarić]; [ilustracije Alisa Ramić]. - Zagreb : Školska knjiga, 2013. - 83 str. : ilustr. ; 33 cm

Green, Jen: *Muzej dinosaura : [nezaboravno, interaktivno, virtualno putovanje kroz povijest dinosaura]* / Jen Green ; savjetnik Neil D. L. Clark ; [tekst prevela Ksenija Plečko] ; [ilustracije Sebastian Quigley]. - Zagreb : Lusio, 2015. - 23 str. : ilustr. ; 23 cm

Hawkins, Emily: *Oceanologija : istinita priča o putovanju Nautilusa kako ju je zapisao Loticus de Lesseps, 1863.* / Emily Hawkins i A. J. Wood ; [ilustracije Wayne Anderson ... et al. ; s engleskog preveo Nebojša Buđanovac]. - Zagreb : Planetopija, 2010. - [28] str. : ilustr. ; 31 cm. - (Biblioteka Dodo)

Junaković, Svjetlan: *Velika knjiga portreta.* - Zagreb : Algoritam, 2007. - 44 str. : ilustr. ; 34 cm

Miljković, Dubravka: *Teen psiha : priručnik za tinejdžere* / Dubravka Miljković, Majda Rijavec. - Zagreb : Profil knjiga, 2013. - 157 str. : ilustr. ; 21 cm

Muck, Desa: *Totalno ozbiljno savršeni : [knjiga savjeta za tinejdžerski bonton koja je upotrebljiva i u našem sunčevu sustavu]* ; ilustrirao Matej de Cecco ; [prevela sa slovenskoga Mirta Jurilj]. - Zagreb : Mozaik knjiga, 2012. - 181 str. : ilustr. ; 20 cm. - (Serija Totalno ozbiljno ---)

Sikirica, Milan: *77 kuhinjskih pokusa : za djecu i mlade od 7 do 77 godina*; [ilustracije David Peroš Bonnot, Igor Vilagoš]. - Zagreb : Školska knjiga, 2014. - 191 str. : ilustr. ; 23 cm

Šafarek, Goran: *Životinje Hrvatske : najveća ilustrirana zbirka hrvatske faune* / Goran Šafarek. - Zagreb : Mozaik knjiga, 2014. - 330 str. : ilustr. ; 31 cm

Šimunić, Roberta: *Upoznaj Hrvatsku : [vodič za djecu]* ; [ilustracije Gordana Ivković] ; [idejna autorica Kata Ivanković Marić]. - Zagreb : FoMa, 2014. - 87 str. : ilustr. ; 25 cm

Velika pitanja malih ljudi --- : --- i odgovori nekih jako pametnih ljudi / prikupila i uredila Gemma Elwin Harris ; [prijevod Nataša Ozmec]. - Zagreb : Planetopija, 2013. - 281 str ; 20 cm. - (Biblioteka Quantum)

Zaključak

Liste dobrih knjiga za djecu, mlade i roditelje informacijski su izvor koji je prvenstveno namijenjen odraslim osobama koje rade s djecom i mladima i bave se njima za lakše snalaženje u produkciji. Izrađuju ih dječji knjižničari koji su povezani sa svojim korisnicima i tekućom knjižnom produkcijom. S obzirom na to da dobro poznaju svoje korisnike i njihove potrebe, te da dobro poznaju i dječju literaturu, u prilici su izrađivati različite vrste preporučnih popisa, ali uvijek s ciljem da ponude najbolje. U svojem radu knjižničari su aktivni promotori dobre literature sa željom da utječu na razvoj literarnog i likovnog odgoja mladih korisnika.

Natalija Dragoja rođena je 1971. godine. Diplomirala je 1999. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na dvopredmetnom studiju komparativne književnosti i informatologije, smjer bibliotekarstvo. Osamnaest godina radi na Odjelu za djecu i mladež Gradske knjižnice, Knjižnica grada Zagreba, kao voditeljica pedagoško-animacijskih aktivnosti za djecu i mlade. Dugi niz godina voditeljica je likovnih radionica i aktivno sudjeluje u osmišljavanju i provođenju projekata za poticanje čitanja. U sklopu projekta *Knjižnica širom otvorenih vrata* (rad s djecom sa smetnjama u razvoju, mladim i odraslim osobama s invaliditetom) izrađuje i promovira taktilne slikovnice za slijepu i visokoslabovidnu djecu. Od 2012. godine članica je Komisije za knjižnične usluge za djecu i mlade Hrvatskog knjižničarskog društva. Sustavno prati dječju književnost i aktivno sudjeluje u izradi anotacija, biltena i preporučnih popisa literature za djecu, roditelje, odgojitelje, nastavnike i knjižničare.